Van Kleuter tot puber

Ouderbetrokkenheid en -ondersteuning op de Bonifacius

de Bonifacius
katholiek basisonderwijs

Hoe zal het zijn, die eerste schooldag van je kind? Je geeft een laatste zoen en je zwaait nog een keer, en zo stapt die kleine held zomaar een nieuwe wereld in. Als vader of moeder maak je daar dan ook meteen kennis mee. Het schoolplein groeit uit tot een dagelijkse ontmoetingsplek, waar je met andere ouders ervaringen uitwisselt. De eerste vriendjes komen over de vloer en misschien help je wel eens mee bij een activiteit op school. Je kind zet grote en kleine stappen die je steeds probeert te volgen. Je praat erover met de leerkracht en vindt jouw eigen weg in het land van opvoeden en opgroeien. Die ontdekkingstocht is soms complex, omdat je iedere keer opnieuw jouw rol en positie moet aanpassen aan de ontwikkeling van je kind.

Meegroeien met je KIND

Op de Bonifacius vinden we het belangrijk dat we daarin samen optrekken. Ouders en leerkrachten hebben ieder hun eigen rol en verwachtingen. Wij hechten er veel waarde aan om die goed op elkaar af te stemmen, omdat kinderen daar baat bij hebben. Als de samenwerking tussen school en thuis goed is, kunnen die twee werelden elkaar versterken. Wederzijdse betrokkenheid is niet voor niets een belangrijk speerpunt op onze school, maar hoe geven we daar eigenlijk vorm aan? Waar komen onderwijs en opvoeding samen? Hoe kunnen wij jou ondersteunen en andersom? En wat kun je thuis doen om je kind te begeleiden?

Om die vragen te beantwoorden, heeft de Bonifaciusschool in samenwerking met enkele ouders een digitaal boekje gemaakt ‘van kleuter tot puber’.

Veel leesplezier!

Renée Thierry
Directeur van De Bonifacius

Kleine stappen, grote sprongen

Wanneer je voor het eerst ouder wordt, heb je eigenlijk nog geen idee van alle gevoelens die daarmee gepaard gaan. Die roze wolk van blijdschap, trots en liefde ís er wel, maar waarom heeft niemand je ooit verteld over de schaduwzijde van het ouderschap? Over de zorgen en de onzekerheid die je soms ook voelt?

In onderzoek naar de beleving van het ouderschap geven Nederlandse ouders aan dat zij het prettig vinden om meer te weten over de verschillende ontwikkelingsfasen van hun kind. Zij schipperen tussen betrokkenheid en zelfstandigheid, tussen vasthouden en loslaten, en die zoektocht is al lastig genoeg. Dan kan het helpen om ervaringen uit te wisselen met anderen, zodat je een idee krijgt of jouw beelden en verwachtingen eigenlijk wel realistisch zijn.

Tussen hun vierde en twaalfde levensjaar ontwikkelen kinderen zich razendsnel. Als ouder en als school proberen wij dat tempo bij te benen. Niet alleen met kennis over rekenen, taal of aardrijkskunde, maar ook met allerlei sociale en emotionele vaardigheden die hen verder op weg helpen in de 21e eeuw. Soms met kleine stappen en dan weer met grote sprongen: op deze bladzijden volgen we jouw kind van groep 1 naar groep 8.

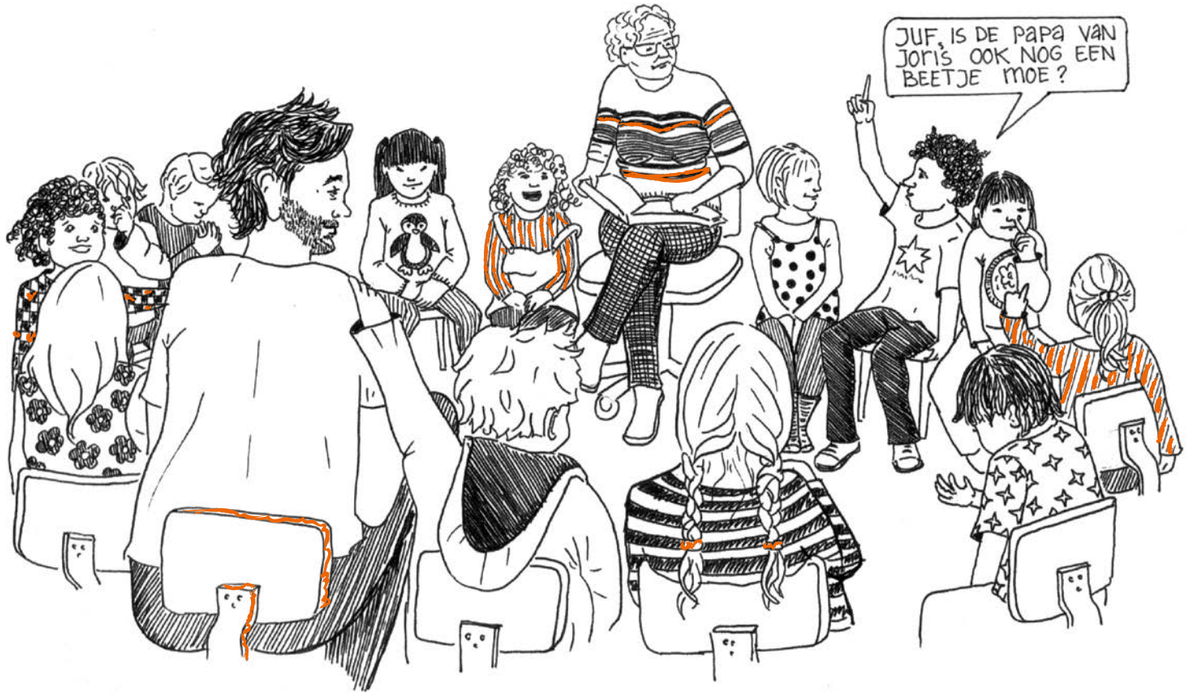

Groep 1 en 2

Kleuters in een eigen wereld

Die eerste stap naar de basisschool is een reuzesprong, maar elk kind neemt die in zijn eigen tempo. Waar de één een groeispurt maakt, ontwikkelt de ander meer zijn motoriek of juist haar zintuigen. Kijk maar eens rond in zo'n kring vol beweeglijke kleuters, dan zie je de verschillen.

Op deze leeftijd vertoeven kinderen nog veel in hun eigen wereld en zijn zij snel afgeleid. Zij spelen eerder naast elkaar dan met elkaar en kunnen zich nog moeilijk verplaatsen in de ander. Dit doen ze niet expres. Zij kunnen gewoon nog niet bedenken dat andere mensen hun eigen gedachten en gevoelens hebben. Kleuters leren wat het betekent om blij, boos of verdrietig zijn, maar complexere emoties herkennen zij nog niet. Wat zij niet begrijpen, vullen zij aan met hun levendige fantasie. Omdat zij ook nog niet alle woorden hebben om zich te uiten, raken zij soms van streek of blijven zij lang in een emotie hangen.

Tip

Voorlezen is goed voor de taalontwikkeling, zeker als je dit vaker uit hetzelfde boek doet. Kleuters zien en horen iedere keer iets nieuws. Soms valt hun een plaatje op, soms een grappig woord en soms gaan ze helemaal op in het verhaal. Hetzelfde boek is dus telkens anders en toch vertrouwd.

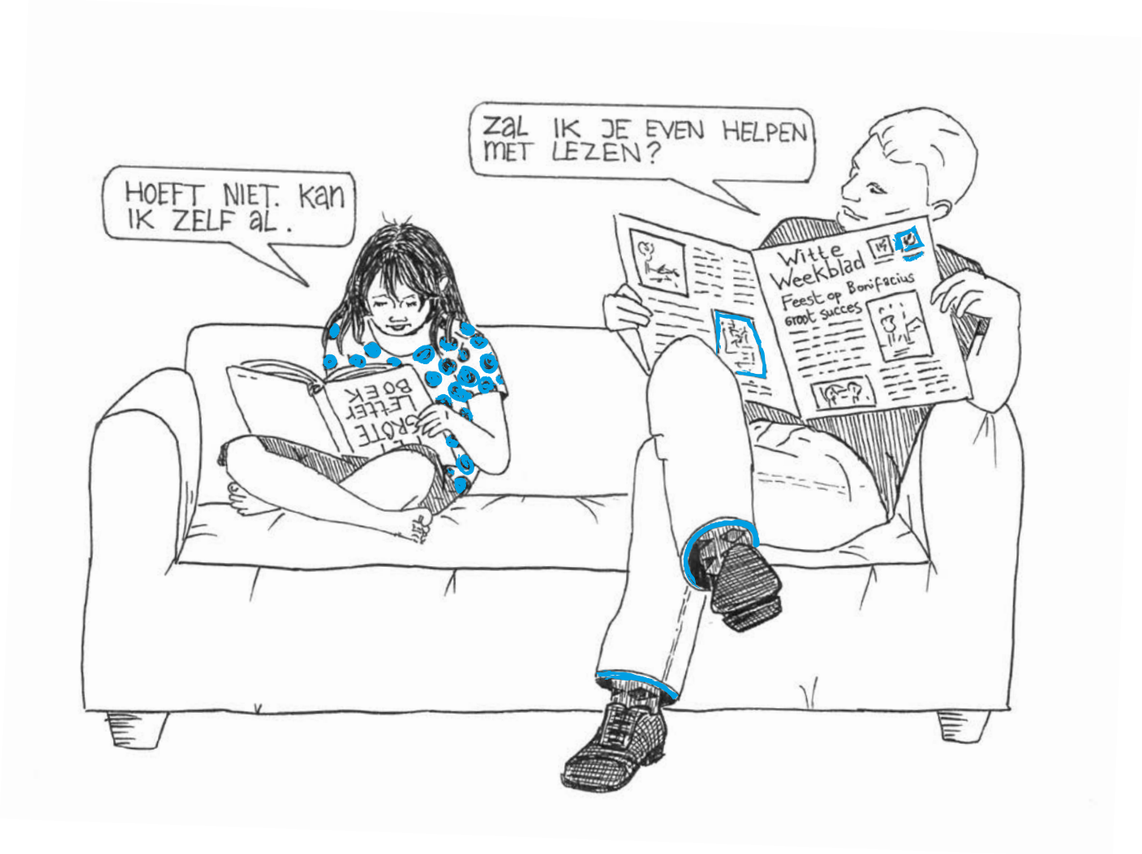

Woorden geven GROEP

In groep 3 en 4 krijgen kinderen een steeds betere coördinatie over hun spieren. Zwemmen, fietsen en touwtjespringen: ineens hebben zij het onder de knie en kunnen zij er hun energie in kwijt. Ook de fijne motoriek wordt beter. Tekenen en schrijven gaat steeds soepeler en met wat extra moeite strikken zij zelf hun veters. Wéér een mijlpaal!

TIP

Schiet je uit je slof of ben je humeurig? Voor kinderen is het juist geruststellend om te zien dat volwassenen het ook niet altijd weten. Zeg gewoon wat je voelt en ga bijvoorbeeld even de kamer uit. Als je dan terugkomt, benoem je dat het vervelende gevoel over is. Goed voorbeeld doet goed volgen!

Leren lezen opent een hele nieuwe wereld. Letters worden woorden en woorden worden zinnen. Wist je dat een kind van zes jaar al ongeveer acht- tot veertienduizend woorden kent? Naarmate die woordenschat groeit, wordt het ook gemakkelijker om de eigen emoties te uiten en te begrijpen. Kinderen van deze leeftijd kunnen al verschillende stappen onthouden en rekening houden met elkaar. Ze snappen waarom zij bepaalde dingen ‘moeten’ doen en dat die regels ook consequenties hebben. Daardoor kun je een kind van deze leeftijd ook gemakkelijker iets uitleggen.

Groep 5 en 6

Zelfstandiger en bewuster

Op deze leeftijd worden kinderen steeds zelfstandiger. Zij kunnen meer verantwoordelijkheid aan, omdat zij al veel beter logisch kunnen nadenken. Zij onthouden meer en gaan bijvoorbeeld ezelsbruggetjes gebruiken. Nieuwe informatie koppelen zij aan wat zij al weten. Zo bouwen zij stap voor stap aan een stevige bodem van kennis en ervaringen.

Vaak is dit ook de leeftijd waarop hobby's een grotere rol gaan spelen. Kinderen ontdekken hun eigen talenten en willen zich daarin bekwamen. Tegelijkertijd kunnen zij zich ook beter inleven in de ander en begrijpen zij dat emoties soms iets anders kunnen betekenen. Huilen om een mooie film is bijvoorbeeld iets anders dan huilen om een verstuikte enkel. Kinderen leren dat sommige reacties gepaster zijn dan andere en zijn zich bewust van de gevolgen van hun gedrag. Als zich moeilijkheden voordoen – in de klas, met vriendjes of met ouders – hebben zij steeds meer vaardigheden om deze samen op te lossen.

Tip

Zelf je tijd indelen, dat leer je door te doen. Vraag aan jouw kind om wekelijks te helpen bij kleine klusjes in en om het huis, zoals de tafel dekken, de vaatwasser inruimen of lege flessen wegbrengen. Hierdoor leert jouw kind om afspraken te maken, doelen te behalen en te plannen.

Groep 7 en 8

Bij de groep horen

De puberteit dient zich onmiskenbaar aan. Ineens slaat je kind met deuren en kan het onverwacht scherp uit de hoek komen. De mening van klasgenoten gaat zwaarder tellen, maar daarbij vergeten deze prepubers wel eens om stil te staan bij wat zij er zélf van vinden. Bij de groep horen is op deze leeftijd erg belangrijk, hoewel het ene kind daar gevoeliger voor is dan het andere.

Deze nieuwe fase is best even wennen, maar kinderen beschikken inmiddels gelukkig over voldoende vaardigheden om het gesprek aan te gaan. Doordat zij de taal beter beheersen, kunnen zij ook aangeven wat zij willen en hoe zij zich voelen. Op deze leeftijd kennen kinderen ook complexere emoties, zoals jaloezie, trots en teleurstelling. Door open vragen te stellen kun je jouw kind helpen om gevoelens te (blijven) delen, om een mening te vormen en om zijn of haar plek in de wereld te zoeken. Aan de vooravond van een nieuwe fase en een nieuwe school vorm je zo een veilige basis.

Tip

Hoewel kinderen van deze leeftijd meer met zichzelf bezig zijn, kun je ze wel uitdagen om een mening te vormen over de wereld om hen heen. Kijk het journaal of lees de krant en vraag je kind dan eens om een bericht van twee kanten te bekijken. Dit verbreedt hun perspectief en versterkt hun zelfbewustzijn.

Ouders en school werken samen

Met al die stappen die jouw kind zet, brengen we op de Bonifacius toch minimaal acht jaar met elkaar door. Vaders en moeders voelen zich in die periode op verschillende manieren betrokken bij de school. Sommigen zien het schoolgebouw zelden van binnen, terwijl anderen altijd te porren zijn voor een schoolreisje, excursie of een knutselmiddag. Hoe belangrijk die helpende handen ook zijn, op de Bonifacius zien we ouderbetrokkenheid graag breder. In onze visie hebben school en ouders elkaar nodig voor succesvol onderwijs.

Als school en ouders op één lijn zitten, komt dit de ontwikkeling van een kind ten goede. Dat betekent overigens niet dat we het altijd met elkaar eens moeten zijn. Wel dat we elkaar goed bijpraten en op de hoogte houden, ieder vanuit onze eigen rol. Als ouder ben je ervaringsdeskundige bij uitstek. Je kent jouw kind het best en het langst. Daardoor weet je welke aanpak in welke situatie werkt en wat jouw kind nodig heeft. De leerkracht kent jouw kind als leerling echter beter. Hij of zij ziet waar jouw kind goed in is, welke verbeterpunten er zijn en ook hoe het zich gedraagt in de groep of op het schoolplein. School en thuis kunnen elkaar versterken, vanuit het besef dat we een andere invalshoek en ook een andere eindverantwoordelijkheid hebben. Op het kruispunt van onderwijs en opvoeding ontmoeten we elkaar en trekken we samen op.

Door de jaren heen zijn er veel contactmomenten tussen leerkrachten en ouders, van een korte ontmoeting op het schoolplein tot de 10-minutengesprekken. Laten we die momenten van beide kanten benutten om te onderzoeken wat jouw kind nodig heeft om zich te ontwikkelen. Welke doelen verbind je daaraan? Wat zijn dan stimulerende of juist belemmerende factoren? Welke talenten en interesses kun je aanspreken? Wat kun je daaraan bijdragen, als ouder en als leerkracht? Op de Bonifacius vinden we het belangrijk om die verwachtingen naar elkaar uit te spreken en om de wereld van school en thuis dichter bij elkaar te brengen.

Tip

Een gesprek met de leerkracht kun je thuis voorbereiden. Het scheelt als je van tevoren alvast nadenkt over de informatie die je met de leerkracht wil delen, informatie die je juist graag wil ontvangen en de afspraken die je over de ontwikkeling van jouw kind wil maken.

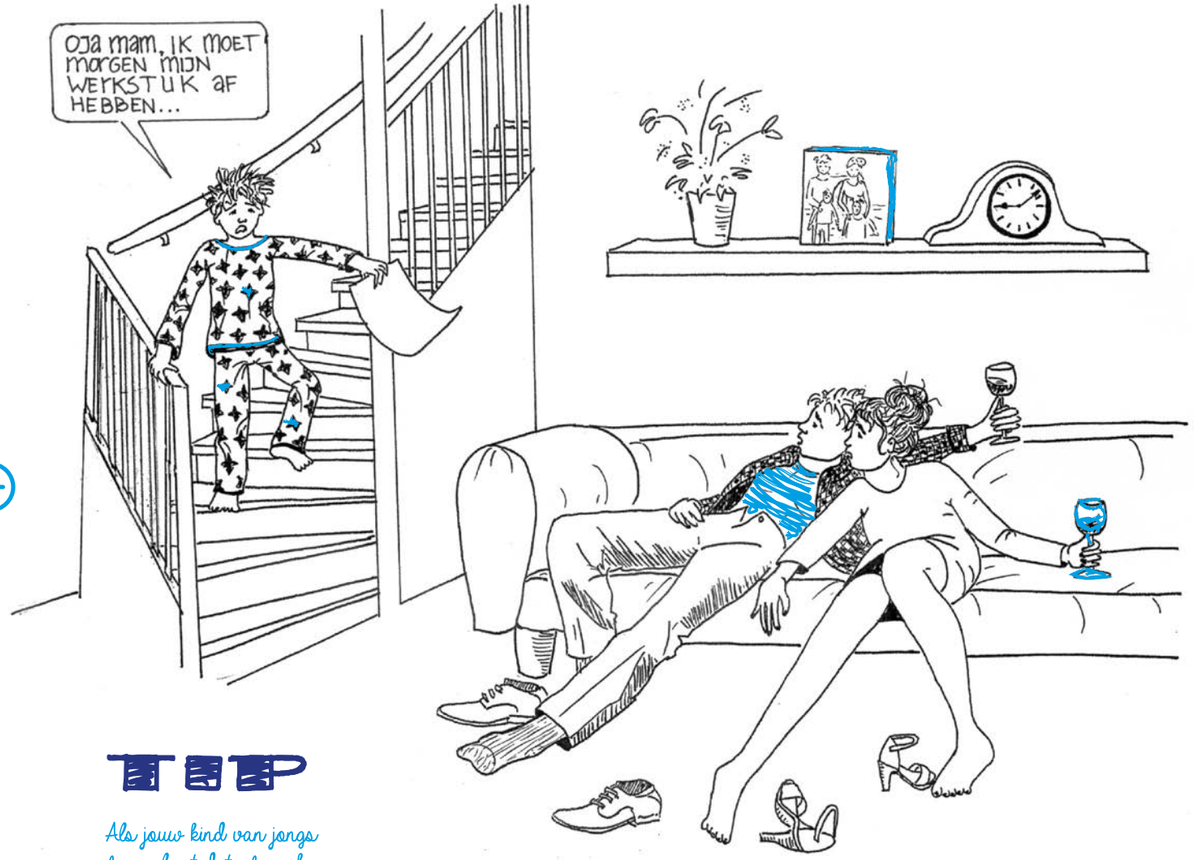

TIP

Als jouw kind van jongs af aan leert dat afspraken consequenties hebben, dan leert het ook verantwoordelijkheid te dragen, zeker wanneer je ruimte schept om fouten te maken.

Wat kun je THUIS doen?

Vroeger werden thuis en school als twee aparte werelden gezien. Vandaag de dag lopen die twee meer in elkaar over. Uit onderzoek blijkt dat juist de betrokkenheid van ouders op een positieve manier bijdraagt aan de ontwikkeling van een kind. Maar hoe kun je jouw kind thuis daarin begeleiden?

Betrokkenheid begint met belangstelling. De vraag ‘Was het leuk?’ stuit vaak op een instemmend gemompel en daarmee is de kous af. Als je zo’n gesprek net wat anders insteekt, geef je jouw kind de kans om een eigen mening te vormen en dus ook zelf een oplossing te bedenken. Zo’n gesprek voer je met open vragen, zoals ‘Wat vind jij van…?’ of ‘Hoe zou jij dit oplossen?’. Daarmee stimuleer je jouw kind om eerst zelf na te denken in plaats van dat jij het met alle goede bedoelingen invult. Die houding vergt wat oefening, dat merken wij als leerkrachten op de Bonifacius ook, maar het is erg leuk om te zien hoe zo’n gesprek bijdraagt aan de motivatie van kinderen.

Het zijn vaak simpele, dagelijkse handelingen waarmee je ook thuis een positieve leeromgeving creëert. Het is bijvoorbeeld fijn als je kind een rustige plek in huis heeft om te leren of om huiswerk te maken, maar kinderen leren ongemerkt veel als zij samen met jou lezen, een spelletje doen, iets ondernemen of gewoon praten. Duidelijke regels helpen ook om de aansluiting tussen school en thuis te bevorderen. Als jouw kind van jongs af aan leert dat afspraken consequenties hebben, dan leert het ook verantwoordelijkheden te dragen, zeker wanneer je ruimte schept om fouten te maken.

Voor zowel ouders als leerkrachten is het de kunst om ieder kind te prikkelen in zijn interesses en talenten. Je mag best iets vragen van kinderen, zolang je maar niet vasthoudt aan hooggespannen verwachtingen of juist hun mogelijkheden onderschat. Ieder kind is anders, maar elk kind kan leren. Hoe, wat en met welke ondersteuning: daar ligt onze gezamenlijke ontdekkingstocht.

Huiswerk,
wat wel en wat niet?

Vanaf groep 6 gaat er regelmatig huiswerk mee naar huis. Voor de meeste kinderen gaat dat plannen in het begin niet vanzelf. Een geheugensteuntje van jou is dan wel prettig, maar het is vooral belangrijk dat kinderen er zelf mee oefenen. Een keertje vergeten is helemaal niet erg, want dan denken ze er de volgende keer juist eerder aan. Het is ook niet nodig dat je thuis extra uitleg geeft. Soms raken kinderen daardoor in de war, omdat 'jij het heel anders zegt dan de juf'. Natuurlijk is het wel fijn als je op de achtergrond aanwezig bent. Een keertje oefenen voor een spreekbeurt of overhoren kan net dat extra steuntje in de rug geven. Daardoor groeit het zelfvertrouwen, leren kinderen om zelfstandig te werken en ook om hulp te vragen als dat nodig is.

Wijs met media en MOBIEL

Door de komst van tablets, laptops, internet en mobieltjes komen kinderen al op jonge in aanraking met het internet. Dat opent een wijde wereld van informatie en vermaak, maar er kleven ook risico's aan. Op school en thuis kunnen wij kinderen op een verantwoorde manier leren omgaan met de digitale media. Duidelijke regels helpen. Mag een mobieltje wel of niet mee naar school? Hoe lang mag je gamen? Wat deel je op facebook en wie kan dat zien? Blijf daarover in gesprek met je kind en toon oprechte belangstelling voor zijn of haar interesses en argumenten. Wanneer je je betrokken toont bij het mediagedrag van je kind, blijf je ook een eerste aanspreekpunt voor als er problemen zijn.

Tip

Denk je dat jouw kind gepest wordt? Vraag hem of haar om een dagboek bij te houden. Wat is er gebeurd op school, wat voelde je daarbij, wat dacht je en dat deed je? Wanneer jij of de leerkracht dit terugleest met je kind, kun je samen andere scenario's bedenken. Hoe kun je je gedachten sturen of anders reageren? Daarmee help je je kind om weerbaarder te worden.

Pesten, dat pakken we samen aan

Op de Bonifacius willen we met elkaar een veilig klimaat creëren. Pesten of gepest worden past helemaal niet in dat beeld en toch komt het voor. Het is niet altijd gemakkelijk om te herkennen of een kind stelselmatig wordt uitgesloten of gepest. Daarom is het zo belangrijk dat de school en de ouders hierin samen optrekken. Ouders weten vaak meer over de gevoelens die bij het kind spelen, terwijl de school meer weet over de groepsprocessen binnen de klas. Als je vermoedt dat jouw kind gepest worden of zelf iemand anders pest, is het moeilijk om niet meteen in de verdediging te schieten. Toch is het beter dat je het pesten rustig bespreekbaar maakt; met jouw kind, maar ook met de leerkracht. Probeer daarbij te focussen op het gedrag, niet op de persoon. Op de Bonifacius geven we in alle groepen les uit de Kanjertraining, een lesmethode voor sociaal-emotionele ontwikkeling. De kinderen leren vaardigheden in het omgaan met zichzelf en anderen. Daarmee leren de kinderen ook om elkaar aan te spreken op negatief gedrag. We spannen ons in om met de kinderen een fijne sfeer te scheppen. Als er toch problemen zijn maken we die in Kanjertaal makkelijker bespreekbaar.

En nog meer...

In dit boekje hebben we de begrippen ouderbetrokkenheid en ouderondersteuning voorzien van kleur. Natuurlijk is daarmee nog lang niet alles gezegd, maar we vinden het wel belangrijk om te benadrukken dat ouders onlosmakelijk verbonden zijn met de Bonifacius. Wees welkom om bij ons aan te kloppen met jullie vragen en suggesties, dan doen wij dat andersom ook!

Wat kan ik verwachten van het 10-minutengesprek?

Hoe kan ik de weerbaarheid van mijn kind vergroten?

Mijn kind vertelt nooit iets over school. Is dat normaal?

Hoe bespreek ik een lastig onderwerp met mijn kind?

Wat is er eigenlijk met de staartdeling van vroeger gebeurd?

Een agenda? Die heb ik thuis nog nooit gezien!

Kan ik mijn dochter helpen om vrienden te maken?

Mijn zoon gaat met tegenzin naar school. Hoe kan ik hem helpen?

WWW.BASISSCHOOLBONIFACIUS.NL

Colofon

Concept:
Creatieve Geesten

Vormgeving:
Harold Simonis

Illustraties:
Femke Kock

Tekst:
Esther Daniëls

Basisschool de Bonifacius is onderdeel van Morgenwijzer.

Morgenwijzer
Kinderen zijn de toekomst

De Bonifacius • Paradijslaan 11 • 2405 CC Alphen aan den Rijn • **E.** reneethierry@morgenwijzer.nl